

Ixhistoria Abraham

Totonaco de Xicotepec de Juárez

Ixhistoria Abraham

Abraham

Totonaco de Xicotepec de Juárez

LAS SAGRADAS ESCRITURAS PARA TODOS

LA LIGA BÍBLICA, A.C.
México, D.F.

Las ilustraciones son propiedad de
©David C. Cook Publishing Co., 1978,
usadas con el permiso correspondiente.

©La Liga Bíblica, A.C. 2001

Primera edición
Abraham
Totonaco de Xicotepec de Juárez
01-081 México, D.F. 2.5C

Aclaraciones sobre el alfabeto totonaco

El idioma totonaco se escribe con las mismas letras del español con los siguientes cambios de sonido:

La letra **x** sirve para escribir **xcān** ‘agua’. Se distingue entre **paxá** ‘se baña’ y **pasa** ‘lo mancha’.

La letra **k** sirve para escribir **kaksa** ‘lo encuentra’. Se distingue entre **a'kchā'n** ‘se enoja’ y **a'cchā'n** ‘lo alcanza’.

La letra **'** (que se llama saltillo) es la que existe en **chi'chini'** ‘sol’. Se distingue entre **chā'n** ‘llega’ y **chān** ‘se cruce’.

La combinación de letras **lh** sirve para escribir **lhū'cu'** ‘cueva’. Se distingue entre **lhūhua'** ‘mucho’ y **lūhua'** ‘culebra’.

El guión que va sobre las vocales indica un vocal largo. Se distingue entre **tāya** ‘se para’ y **taya** ‘lo recoge’.

El alfabeto totonaco

El alfabeto por el región del distrito de Xicotepec de Juárez, Pue. consta de las siguientes veintitrés letras:

a	a'n	va
c	caman	niño
ch	chin	llega aquí
e	tē	lo recoge
h	huā'yan	come
i	i'tāt	mitad
j	jāca	mamey
k	kaksa	lo encuentra
l	līmin	lo trae
lh	lhu'cu'	cueva
m	min	viene
n	nī	se muere
o	o'jonū'n	tose
p	pūm	incienso
q	quit	yo
s	saca	lo levanta
t	tanū	entra
tl	tlī'	canta
tz	tzī'tzi'	llaga
u	u'cum	pimiento
x	xuxú	se enmohece
y	yuja	se baja
'	cha'ā'n	hormiga

—U'huē, na'ictā'a'n.

Lā' chuntza' makxtekca na'a'n Rebeca lā' huan puscāt a'ntī ixmatakalhnī't Rebeca desde ixlīti'na'j. Lā' sicua'lanālīca Rebeca lā' huanica:

—Huā' quintā'tinca'n hui'x, cala't milhūhua'ca'n pero lej milhūhua'ca'n. Lā' mintalhūhuā'tca'n cacātlajatit ixlīhuākca'n mintā'ca'tzaca'n —huanica.

Lā' chuntza' Rebeca lā' ī'squitīnī'n takētō'lalh huan camellos, lā' tastālani'lh ixtasācua' Abraham.

Lā' lakatin chi'chini' cā'kōtanū, ixtachā'ntēlha a'nlhā ixtahui'lāna' Abraham lā' Isaac. Lā' Isaac a'lh paxialhna'n. Lā' laktzī'lh huan camellos ixtamimā'na. Lā' huan Rebeca nā' xla' laktzī'lh Isaac, lā' yujli de nac camello. Lā' a'xni'ca' lakminca lā' huanica Isaac tachilh, huan tasācua' huanilh Isaac a'ntū ixpātle'kenī't. Lā' Isaac ka'lhīlh Rebeca para ixpuscāt lā' pāxquī'lh. Lā' tako'xamāka'tlīlh, lā' tū'tza' lej ixlakaputza ixpālacata ixnīnī't ixtzī't.

Lā' ixlahuī' Abraham lakatin ciento ā'tu'tumpu'xamacāujquitzis (175) cā'ta lā' nīlh Abraham lejtza' papatzīn. Lā' ixo'kxa'n, Isaac lā' Ismael, tamā'cnūlh pajtzu a'nlhā ixmā'cnūcanī't Sara, ixpuscāt Abraham.

lā' chuntza' na'icca'tzī a'ntū tasqui'nī na'ictlahua
—cāhuanikō'lh ixtasācua' Abraham.

Lā' chuntza' Labán lā' Betuel takalhtīni'lh lā'
tahualh:

—Ū'tza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Tūla
iccāhuaniyāni' que tū' tzey. Ā' huī' Rebeca; calī'pi. Lā'
calalh ixpuscāt ixo'kxa' mimpatrón, chu a'nchī
ixtapuhuān Dios —huanica huan tasācua'.

Lā' a'xni'ca' huan ixtasācua' Abraham kaxmatli
huā'mā', lā' mācā'tanīlh Dios. Lā' tuncan māxtulh plata
lā' oro lā' lu'xu' lā' maxquī'lh Rebeca. Lā' nā maxquī'lh
lē'ksajna' ixtā'tin lā' ixtzī't. Lā' tuncan tahuā'yalh lā'
tako'tnūlh huan tasācua'n lā' huan chi'xcuhuī'n a'ntī
ixtatā'min. Lā' a'ntza' tamaklhtatalh huanmā' tzī'sa.

Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' tatāquī'lh, huan ixtasācua'
Abraham hualh:

—Caquilāmakxtekui na'ictaspi'ta na ixchic
quimpatrón.

Lā' takalhtīni'lh ixtā'tin lā' ixtzī't Rebeca:

—Catachokolh huan tzu'ma'jāt con quina'n xmān
hua'chi lakacāuj chi'chini', lā' ā'calistān natā'a'nāni'.

Lā' huan tasācua' cāhuanilh:

—Tū' caquilāmākoxīuj. Dios quimaktāyanī't lā'
quilimini't huā'tzā'. Lā' chuhua'j caquilāmakxtekui que
na'ictaspi'ta na ixchic quimpatrón.

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Na'icta'sani'yāuj huan tzu'ma'jāt lā'
na'ickalhasqui'nīyāuj, a ver chī nahuan.

Lā' ta'sani'ca Rebeca lā' huanica:

—Pincu'tuna' chuhua'j con huā'mā' chi'xcu'?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

Dios lacsaci Abraham
(Génesis 11:10, 27-32; 12:1-20)

Ixuī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Taré, ī'xū'yātā'nat
Sem. Lā' ixka'lhī ixo'kxa' ixtacuīni' Abraham. Lā'
Abraham tā'tapuchōlh con kalhatin puscāt a'ntī
ixuanican Sara. Lā' ixtaka'lhī ixpuxni'mitca'n a'ntī
ixuanican Lot. Lā' ixlīhuākca'n ixtalahui'lāna' nac
cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Ur a'nlhā
ixtamāpa'ksīni'n huan tachi'xcuhuī't caldeos.

Lakatin chi'chini' Dios huanilh Abraham:

—Cataxtu de ixchic mintāta' lā' cataxtu de
mi'ā'lacchicni'. Lā' capit nac lakatin ti'ya't a'nlhā
na'icmāsu'ni'yāni'. Lā' na'icsicua'lanālīyāni'. Lā'
natalhūhua'n mixū'yātā'natna' hasta que natala lakatin
ka'tla' xcānsipej. Lā' xa'nca nalakapasca'na'. Lā' por
mimpālacata na'iccāsicua'lanālī ā'makapitzin. Lā'
na'iccāsicua'lanālī a'ntī natatlahuani'yāni' a'ntū tzey.
Lā' na'iccāmālaclē'nī a'ntī natatlahuani'yāni' a'ntū tū'
tzey. Lā' por mimpālacata natasicua'lanālakō' ixlīhuāk
huan tachi'xcuhuī't nac quilhtamacuj —huanica
Abraham.

Lā' taxtulh Abraham lā' Taré chuntza' a'nchī hualh
Dios. Lā' talē'lh huan Sara lā' Lot. Lā' tachi'palh huan
xatej huan ti'ya't a'nlhā ixuanican Canaán. Lā' a'xni'ca'
tachā'lh nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican
Harán, lā' a'ntza' tatachokolh. Lā' a'ntza'
ixtalalahui'lāna' hasta que nīlh Taré, ixtāta' Abraham.

Lā' a'xni'ca' ixnīnī'ttza' ixtāta', Abraham
a'kuhāna'ni'lh Dios, lā' chuntza' taxtulh para na'a'n

nac Canaán. Lā' lē'lh Sara, ixpuscāt, lā' Lot lā' ixborregos lā' ixuācax. Lā' tachā'lh nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Betel, a'ntza' nac ti'ya't Canaán. Lā' a'ntza' ixtalahui'lāna' huan xalanī'n nac Canaán. Pero Dios huanilh Abraham que nacāmaxqui' ī'xū'yātā'natna' Abraham huā'mā' ti'ya't. Lā' Abraham yāhualh lakatin pūmacamāstā'n lā' a'ntza' mālacnūni'lh Dios lakatin lē'ksajna'.

Lā' ā'calistān lalh lakatin ka'tla' tatzi'ncsta nac huanmā' ti'ya't, lā' a'lh Abraham huan nac Egipto, como ixtahuani que a'ntza'ixa'nan a'ntū natahua'.

Lā' a'xni'ca' ixtachā'mā'natza' nac Egipto, huanilh ixpuscāt Abraham:

—Quit icca'tzī que hui'x puscāt lej tzēhuanī't, lā' a'xni'ca' natalaktzī'nāni' huan egipciros natalē'ncu'tunāni'. Lā' quit naquimaknīcan. Lā' ū'tza' nacālīhuani'ya' que hui'x quintā'tin —hualh.

Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Egipto, huan egipciros talaktzī'lh huan puscāt lej tzēhuanī't. Lā' tamāca'tzīnlh huan faraón a'ntī hua'chi xapresidente nac Egipto, lā' tahuanilh pero lej tzēhuanī't. Lā' lē'ncā huan puscāt na ixchic huan faraón, a ver ilh natā'tō'lacu'tun con huan puscāt. Lā' huan faraón puhualh palh naka'lhī nā Sara como kalhtin de ixpuscan. Lā' ū'tza' līmaxqui'lh huan Abraham borregos lā' huācax lā' burros lā' camellos lā' tasācua'nī'n. Pero Dios tū' ixlakatī a'ntū ixpātle'kenī't. Lā' ū'tza' līmāpātīnlh huan faraón. Lā' chuntza' ī'tza'ca'lh huan faraón lā' ixpuscan lā' ixcamana'. Lā' chuntza' huan faraón ta'sani'lh huan Abraham lā' huanilh:

que qui'o'kxa' natā'tō'la kalhatin puscāt xala' huā'tzā' huamā' ti'ya't nac Canaán. Mejor napina' na ixchicca'n quintalakapasni'nī'n, lā' a'ntza' naputzaya' puscāt para qui'o'kxa'."

'Lā' chuntza' icchilh nac pozo, lā' icorarlīlh lā' icuanilh Dios: "Jehová, ixDios Abraham, palh hui'x naquisicua'lanālī'ya' para que xa'nca nataxtu a'ntū quilīmālacscujūcan, caquintla'hua'ni' talakalhu'mān. A'tzā' icuī' na ixquilhtūn pozo. Calalh chuntza': que huan tzu'ma'jāt a'ntī namin natē xcān, lā' quit na'icuani: Caquimā'ko'tu' macsti'na'lj xcān, lā' xla' naquinkalhtī: Cako'tnu hui'x, lā' nā na'iccāmāko'tū xcān para mincamellos, lā' huā'mā' tzu'ma'jāt calalh ū'tza' huā'mā' a'ntī lacsaci Dios para ixo'kxa' quimpatrón."

'Lā' tūn'aj xa'icorarlīkō', lā' milh Rebeca taxtuchi con ixpūxka'tni' na ixpekxtūn. Lā' yujchi nac pozo lā' mācutulh xcān. Lā' icuanilh: "Icsqui'ni'yāni' caquimā'ko'tu'." Lā' tuncan mā'ctīlh ixpūxka'tni', lā' quihuanilh: "Cako'tnu". Lā' nā' mincamellos na'iccāmāko'tū'." Lā' a'xni'ca' ickalhasqui'nīlh lā' icuanilh: "¿Lā' tichū mintāta?" Lā' quinkalhtīl: "Quit ixazu'ma'jāt Betuel, lā' xaka'tla' quintāta' huanican Nacor." Lā' chu tuncan icmacahui'līlh lakatin macatzātzāt lā' icmaxqui'lh lakatu' macatūpixtō'lat. Lā' ictatzokostalh lā' icmācā'tanīlh Dios. Icmācā'tanīlh Jehová, ixDios quimpatrón Abraham, como quimaktāyalh lā' quilīmilh huā'tzā' para na'icle'n ixtā'nat ixtā'tin quimpatrón para ixo'kxa'. Lā' chuhua'j caquilāhuaniuj palh hui'xina'n natlahuani'yātit talakalhu'mān quimpatrón. Lā' palh tū', caquilāhuaniuj,

Lā' huan tzu'ma'jāt tu'jnulh na ixchic lā'
 māca'tzīnīlh ixtzī't a'ntū ixpātle'kēni'nī't. Lā' Rebeca
 ixka'hlī kalhatin ixtā'tin xachi'xcu' a'ntī ixuanican
 Labán. Lā' xla', como kaxmatli a'ntū ixuan Rebeca, lā'
 como laktzī'lh huan macatzātzāt lā' huan
 ixmacatūpixtō'lat, tuncan a'lh tu'jnuntēlha hasta a'nlhā
 ixyācha' huan chi'xcu'. Lā' lakmilh lā' huanilh:

—Lej tzey que hui'x ta't. Lā' ū'tza' iclīmaxqui'
 pāxcatca'tzī Dios. Lā' chuhua'j, ¿a'chī' yā't kēpūn?
 Cāhui na quinchic. Iccāxtlōnī'ttza' a'nlhā
 namaklhtataya'. Lā' a'nan lugar para huan camellos.

Lā' chuntza' huan chi'xcu' milh na ixchic Betuel,
 ixtāta' Rebeca. Lā' Labán cāmāyujūni'lh ixtacu'ca'ca'n
 huan camellos, lā' cāmaxqui'lh paja lā' chi'tin. Lā'
 līmilh xcān para natatantūcha'ka'n ixtasācua' Abraham
 lā' huan chi'xcuhuī'n a'ntī ixtatā'min.

Lā' a'xni'ca' ixcāmojon'i'canī'ttza' ixpulātuca'n,
 huan ixtasācua' Abraham hualh:

—Tu' ictihuā'yalh hasta que tū' na'iccāhuaniyānī'
 a'ntū iclakmin.

Lā' Labán huanilh:

—Cachi'huī'na'.

Lā' chuntza' hualh huan chi'xcu':

—Quit ixtasācua' Abraham. Lā' Dios lej
 sicua'lanālīnī't quimpatrón, lā' ū'tza' līlalh lej rico.
 Ka'lhī borregos lā' huācax lā' plata lā' oro lā'
 tasācua'nī'n lā' squitnīnī'n lā' camellos lā' burros. Lā'
 Sara, ixpuscāt quimpatrón tō'lalh kalhatin ixcaman
 a'xni'ca' to'kotzīntza' ixuanī't. Lā' Abraham
 maxqui'kō'nī't ixo'kxa' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī. Lā'
 Abraham quimāpa'ksilh lā' quihuanilh: "Tū' timakxteka

—¿A'chī' quintlahuani'nī'ta' huā'mā'? ¿A'chī' tū'
 quihua'ni' palh mimpuscāt? Pero hui'x hua'nti palh
 mintā'tin, lā' ū'tza' iclīpuhuahalh na'iclé'n hua'chi
 quimpuscāt. Pues chuhua'j ā'huī' mimpuscāt. Calī'pi lā'
 capit.

Lā' ū'tza' lītuxtulh Abraham de nac Egipto, lā'
 līmilh ixpuscāt lā' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī.

Abraham lā' Lot tataxtunquīlh (Génesis 13–14)

Taxtulh Abraham de nac Egipto, con ixpuscāt lā'
 ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī, lā' tataspi'tchokolh nac ti'ya't
 Canaán. Lā' nā taspi'tchokolh nā Lot, ixpuxni'mit
 Abraham. Lā' tataspi'tchokolh nac cā'lacchicni' Betel
 a'nlhā ixyāhuani't lakatin pūmacamāstā'n. Lā' a'ntza'
 Abraham mālacnūni'pā borrego hua'chi lē'ksajna' Dios
 lā' chuntza' līmaxqui'lh pāxcatca'tzī a'ntza' nac ti'ya't
 a'ntū Dios ixcāmaxqui'lh ī'xū'yātā'natna'.

Lā' Abraham lej rico ixuanī't. Ixka'lhī plata lā' oro lā' lhūhua' huācax. Lā' nā Lot nā rico ixuanī't hua'chi Abraham, ixcuc. Ixka'lhī lhūhua' borregos lā' huācax lā' lhūhua' ixtasācua'nī'n. Lā' huan ti'ya't lej pītzina'j para na'a'cchā'n pasto para ixlīhuāk ixuācaxca'n lā' ixborregoca'n. Lā' tūlalh talātahuī'lh chu lacatin. Lā' talāsta'lalh ixtasācua'nī'n Abraham con ixtasācua'nī'n Lot. Lā' ū'tza' līhuanilh Abraham huan Lot:

—Quina'n līta'timīn hui'x lā' quit. Lā' tū' tzey palh nalāsta'layāuj. Lā' tū' tzey a'nchī talāsta'la mintasācua'nī'n con quila'. Mejor que tū'tza' catilatahuī'uj chu lacatin. Nalāmakxtekāuj. Cala'ktzi' huan ti'ya't lā' calacsacti huan ti'ya't a'nlhā natahui'la'ya'. Palh hui'x nala'cpina' pekxuquij, quit na'iclaca'n pekcāna'j; lā' palh hui'x nala'cpina' pekcāna'j, quit na'iclaca'n pekxuquij —huanica Lot.

Lā' Lot laktzī'nkō'lh ixlīhuāk huan pūsca'nan ixpajtu huan pūxka Jordán. Huāk huanmā' ti'ya't lej tzeya ti'ya't ixuanī't, hua'chi ixhuerto Dios. Lā' Lot lacsacli chuntza' ixlīhuāk huan xapūsca'nan Jordán. Lā' a'lh tancā'n lā' talāmakxtekli chā'tunu'. Lā' Lot a'lh nac pūsca'nan lā' cāyāhuatēlhalh ixcarpas ixpajtu huan cā'lacchicni' Sodoma. Xmān huan chi'xcuhuī'n xalani'n nac Sodoma lej ixtaca'tzanca'tzī'lā' ixtatlahua a'ntū lej ko'hua'jua'.

Lā' Abraham tachokolh nac Canaán. Lā' Dios huanilh:

—Cala'ktzi' hasta nac norte lā' nac sur lā' na ixtankēn lā' na ixlītā'cnun. Ixlīhuāk huan ti'ya't a'ntū la'ktzī'nā' hui'x na'icmaxqui'kō'yāni'. Lā' mila' nala lā' ixlaca'n mixū'yātā'natna' para pō'ktu.

—Icsqui'ni'yāni' talakalhu'mān, caqui'ma'xqui' macsti'na'j mixcān a'ntū tajoma' na mimpūxka'tni'.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Cahua't, chi'xcu'.

Lā' tuncan mā'ctilh ixpūxka'tni' lā' māko'tūlh. Lā' a'xnī'ca' māko'tūkō'lh, hualh:

—Lā' nā na'iccāmāko'tū nā mincamellos.

Lā' lacapalh pūxtekelh ixpūxka'tni' a'nlhā ixtako'tnūn huan camellos. Lā' chu tuncan tu'jnumpā para nac pozo para namācutupala xcān, lā' cāmāko'tūlh ixlīhuākca'n huan camellos. Lā' huan tasācua' xmān ixlaktzī'mā' huan tzu'ma'jāt a'nchī ixcāmāko'tū huan camellos. Lā' tuntū' ixuan. Ixpuhuahuī' palh stu'ncua' Dios ixmacaminī't huan tzu'ma'jāt. Lā' a'xnī'ca' tako'tnūnkō'lh huan camellos, huan chi'xcu' maxqui'lh lakatin macatzātzāt de oro lā' lakatu' macatūpixtō'latna' de oro, lā' huanilh:

—Lā' hui'x, ¿tichū mintāta'? Lā' caquihua'ni' palh a'nan lugar na ixchic mintāta' a'nlhā tzē na'icmaklhtata huā'mā' tzī'sa.

Lā' huan tzu'ma'jāt kalhtīni'lh:

—Quit ixtzu'ma'jāt Betuel, ixo'kxa' Nacor. Na quinchicca'n tzē namaklhtataya' huā'mā' tzī'sa. Lā' a'nan paja lā' lhūhua' chi'tin para huan camellos.

Lā' huan chi'xcu' chu tuncan tatzokostalh lā' mācā'tanīlh Dios lā' huanilh:

—Icmaxqui'yāni' pāxcatca'tzī, Jehová, ixDios quimpatrón Abraham, como hui'x pō'ktu tlōkentaxtūya'. Hui'x maktāyanī'ta' quimpatrón lā' quilita'nī'ta na ixchic ixtā'tin quimpatrón.

quimpatrón Abrahám. A'ntza' icuī' na ixquilhtún pozo lā' a'ntza' huan tzu'ma'jan xala' huā'mā' xcānsipej tamin nac xcān. Calalh chuntza': que huan tzu'ma'jāt a'ntī xa'icuanilh: "Icsqui'ni'yāni' camā'yu'ju' mimpūxka'tni' porque icko'tnūncu'tun", lā' xla' ixquinkalhtīl: "Cako'tnu' lā' na'iccamāko'tū mincamellos", calalh huā'mā' a'ntī lacsacnī'ta' para Isaac. Lā' chuntza' tzē na'iclīca'tzī xa'nca' que hui'x maktāya'ya' quimpatrón —hualh huan tasācua'.

Lā' tūna'j ixchihuīna'nkō, lā' taxtuchi con ixpūxka'tni' na ixpekxtún kalhatin tzu'ma'jāt, ixtā'nat Nacor, ixtā'tin Abraham. Lā' lej tzēhuanī't ixuanī't huan tzu'ma'jāt. Lā' ixuanican Rebeca. Lā' tūna'j ixka'lhī ixfkōlu'. Xla' yujchi nac xcān lā' mātzumalh ixpūxka'tni' lā'ixa'mā'tza'. Lā' haun tasācua' laktu'jnulh lā' lakchā'lh lā' huanilh:

Lā' na'icmālhūhuī' mixū'yātā'natna' hua'chi xapokxni' ti'ya't, como tūla nacāpūtle'kecan huan pokxni'. Lā' chuhua'j capit nala'tā'kchokoya' nac ti'ya't ixlīlaklhīmā'n lā' ixlipēka'tla', porque hui'x na'icmacamaxqui'yāni' —huanica Abraham.

Lā' Abraham māpānūlh ixcarpas, milh lā' tahui'lh nac cā'qui'hui'n a'nlhā ixuanican Mamre, ipajtzu huan cā'lacchicni' Hebrón. A'ntza' tlahuani'lh Dios lakatin pūmacamāstā'n, lā' mālacnūni'lh lakatin animalh hua'chi como lē'ksajna'.

Lā' līhuan ixlahuī' Abraham nac Mamre, lalh guerra. Xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra tatā'lātucsli con xalanī'n ā'makapitzīn cā'lacchicni'. Lā' cātlajaca huan rey xala' nac Sodoma lā' huan rey xala' nac Gomorra. Lā' tatza'lalh lā' ta'a'lh hasta nac pūsca'nan. Lej ixponkcanī't pūsca'nan lā' como tatu'jnu' tatza'lalh, tatonkopūlh. Lā' huan reyes a'ntī ixtatlajana'nī't tamilh nac Sodoma lā' Gomorra. Lā' cāmakka'lhanca lhūhua' a'ntū xatapala huan xalanī'n huan nac Sodoma lā' Gomorra, lā' ixlīhuāk ixmaclacasqui'ca'n lā' ixlīhuāk a'ntū tzē hua'can. Lā' nā talē'lh nā makapitzīn puscan. Lā' tamilh na ixchic Lot, ipuxni'mit Abraham, a'ntī ixuī' nac Sodoma. Lā' nā lē'nca Lot lā' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī.

Lā' lakmilh Abraham kalhatin a'ntī ixpūtaxtunī't, lā' huanilh a'ntū ixpātle'kenī't. Lā' a'xnī'ca' māca'tzinīca Abraham que ixchi'canī't ipuxni'mit, lā' cāmākēxtimīlh ixlīhuākca'n ixtasācua'nī'n, lakatu'tun ciento cāujtzeyan (318) chi'xcuhuī'n, lā' cāstālani'lh huan reyes a'ntī ixtatlajanānī't reyes xala' nac Sodoma lā' Gomorra hasta nac cā'lacchicni' Dan. Lā' a'ntza'

talātucsli con ixtropaca'n huan reyes. Lā' cā'a'cstālani'lh hasta nac Hoba. Lā' cāmaklhtikō'lh ixlīhuāk a'ntū ixtaka'lhalē'nī't. Chuntza' līmāpūtaxtūlh Abraham huan Lot, ipuxni'mit, lā' huan ā'makapitzin chi'xcuhuī'n lā' puscan. Lā' Lot ka'lhipā ixlīhuāk a'ntū ixmaklhticānī't.

Lā' a'xni'ca' Abraham ixcātlajanī't huan reyes, lā' a'xni'ca' ixtaspi'tmā'tza', tamilh tapāxtoka huan rey de Sodoma lā' kalhatin ixsacerdote Dios. Lā' huan sacerdote nā rey ixuanī't nac Salem, lā' ixuanican Melquisedec. Xla' sicua'lanālīlh Abraham lā' huanilh:

—Nasicua'lanālīyāni' Dios a'ntī tlahualh huan a'kapūn lā' huan ti'ya't. Lā' namācā'tanīcan Dios como xla' maktāyani' lā' chuntza' cālītla'ja' mintā'ca'tzanī'n.

Lā' Abraham maxqui'lh Melquisedec lakatin de lakatunu' de huan tāpācauj catūhuā a'ntū ixka'lhī a'ntū ixcāmaklhtīnī't ixtā'ca'tzanī'n.

Lā' huan rey xala' nac Sodoma huanilh Abraham:

—Caquimacamaxqui' huan chi'xcuhuī'n lā' huan puscan, lā' catachokoni'kō'ni' ixlīhuāk catūhuā a'ntū cāmaklhti.

Lā' Abraham kalhtīnī'lh:

—Icuaininī'tza' huan Māpa'ksīni' Dios, a'ntī tlahualh a'kapūn lā' ti'ya't, que quit tū' ictilē'lh nīn tuntū' a'ntū mila'. Tū' ictilē'lh nīn tuntū' porque tū' iclacasqui'n que hui'x nahua'na' que quit rico iclalh por mimpālacata.

Lā' Abraham taspi'tchokolh na ixchic.

a'nlhā tahui'lāna' quintalakapasnī'n, lā' naquītē'ya' puscāt para quincaman Isaac.

Lā' huan tasācua' kalhtilh:

—¿Lā' tuchū na'ictlahua palh huan puscāt tū' catimincu'tulh con quit huā'tzā' huā'mā' ti'ya't? ¿Chā na'icmāspi'tchokopala chuhua'j huā' mincaman nac ti'ya't a'nlhā taxtuchi?

Lā' Abraham huanilh:

—Tū'tza' tilī'pinchokoya' quincaman a'ntza'. Dios quimāxtulh de na ixchic quintāta' lā' a'nlhā tahui'lāna' quintalakapasnī'n, lā' quintā'chihuīna'lh lā' quihuanilh que naquimaxqui' huā'mā' ti'ya't quit lā' nā quinatā'natna'. Lā' ū'tza lītasqui'nī nalītachoko qui'o'kxa huā'tzā'. Dios namacā'n ixángel na milacapūn, lā' hui'x nalī'ta'na'chi puscāt xala' a'ntza' para quincaman. Lā' palh huan puscāt tū' mincu'tun con hui'x, xapūtaxtuni'nī'tza' nala'ya' de a'ntū iclīmāpa'ksīni'lta'ni'. Xmān tū' calī'pinchoko quincaman a'ntza' —huanica huan tasācua'.

Lā' huan tasācua' hualh que natlahua chuntza' hua'chi ixuanicanī't. Lā' chuntza' cālacsaci lē'ksajna' lactzēhuanī't a'ntū nacālē'n. Lā' cākētlapalh tancāuj ixcamellos ixpatrón lā' a'lh para nac cā'lacchicni' Haran nac Mesopotamia. Lā' ixtzī'suamā'tza' a'xni'ca' chā'lh na ixquilhtūn huan cā'lacchicni'. Lā' cāmājaxīlh huan camellos ixpajtzu lakatin pozo. Lā' a'ntza' huan puscan lanān ixtamin cā'kōtanū ixtatē xcān. Lā' huan tasācua' tzuculh kalhtōka'lh lā' hualh:

—Jehová, ixDios quimpatrón, Abraham, caquimaktāya' para que xa'nca nataxtu a'ntū quilīmāmacū'canī't. Catla'hua'ni' talakalhu'mān

ti'na'j qui'hui'. Lā' quītayalh Abraham huan borrego lā'
mālacnūlh lē'ksajna'. La' chuntza' Abraham tū'
mālacnūlh Isaac, ixcaman. Lā' Dios huanilh Abraham:

—Lej na'icsicua'lanālīyāni' por huan a'ntūn
tlahuanī'ta' lā' tū' quila'kpu'huani'nī'ta' mincaman
a'yuj xmān kalhatin. Chuhua'j lej na'icsicua'lanālīyāni'
lā' na'icmālhūhuī'nī'yāni' mincamana' hua'chi
ixlīlhūhua' sta'cu xala' nac a'kapūn, lā' hua'chi cucuj
a'ntūn mā' na ixquilhtūn mar. Lā' nacāsicua'lanālīcan
ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac ti'ya't por
ixpālacata minatā'natna' porque hui'x
qui'a'kuhāna'nī'nī'ta'.

Putzani'ca ixpuscāt Isaac
(Génesis 23:1-2, 17-19; 24; 25:5, 7-10)

Lā' Abraham lā' Sara ixtahui'lāna' a'nlhā ixuanican
Canaán. Lā' nīlh Sara a'xni'ca' ixka'lhī ciento
ā'pu'xamatojon (127) cā'ta. Lā' Abraham cāsqui'nī'lh
huan xalanī'n nac Canaán que catastā'maxquī'lh
lakatin ti'ya't a'nlhā namā'cnū ixpuscāt xanīn. Lā'
stā'maxquī'ca lā' a'ntza' mā'cnūca.

Lā' Abraham lejta' papatzīn ixuanī't, lā' Dios lej
ixsicua'lanālīnī't Abraham. Lā' lakatin chi'chini'
Abraham ta'sani'lh kalhatin ixtasācua' a'ntī māstza'
xapap xala' na ixchic, xla' ū'tza' a'ntī ixmāpa'ksikō'
ixlīkhuāk a'ntū Abraham ixka'lhī. Lā' huanilh:

—Caquihua'nī' na ixlacapūn Dios a'ntī tlahualh
huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj que hui'x tū'
namakxteka' que qui'o'kxa' natā'tapūchō kalhatin
puscāt xala' nac Canaán. Hui'x napina' na quinti'ya't

Dios tlahualh lakatin convenio con Abraham

(Génesis 15:1-6, 13-14, 18; 16:1-12, 15-16;
17:1-21, 23-27)

Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huā'mā', Dios
tā'chihuīna'lh Abraham lā' huanilh:

—Tū' calakaputza, Abraham. Quit
na'icmaktakalhāni' lā' lej na'icsicua'lanālīyāni'.

Lā' Abraham kalhtilh:

—Palh hui'x naquimaxquī'ya' lhūhua', ¿tuchū
na'iclīla? Ca'tzīya' que quit tū' icka'lhī quincaman.

Lā' Dios lē'lh huan Abraham kēpūn lā' huanilh:

—Chuhua'j cala'ktzi' xa'naca huan a'kapūn, lā'
cacāpūtle'ke huan sta'cu palh tzē nacāpūtle'kekō'ya'.
Chuntza' ixlīlhūhua' nala mixū'yātā'natna'.

Lā' Abraham kalhlaka'līlh que nala chuntza'
hua'chi Dios ixuaninī't. Lā' Dios līlaktzī'lh Abraham
hua'chilh tū' ixka'lhi ixtalaclē'i.

Lā' Dios huanipā Abraham:

—Caca'tzi xa'nca' que mixū'yātā'natna' natala
tejetlā'hua'nī'n lā' makatiyātī'nī'n nac lakatin
xcānsipej. Lā' natascujni' xalanī'n a'ntza' lā' tū'
natatlaja nīn tuntū'. Lā' a'ntza' natapātīnī'n lakatā'tī'
ciento cā'ta. Lā' nā huan tachi'xcuhuī't a'ntīn
nacāscujni'can, con quit natapalāna'n. Lā' chuntza'
natalīpūtaxtu a'ntza' mixū'yātā'natna', lā' natala lej
ricosnu'. Lā' mixū'yātā'natna' na'iccāmaxquī' huā'mā'
ti'ya't desde huan pūxka xala' nac Egipto hasta huan
ka'tla' pūxka Eufrates —hualh Dios.

Lā' pātle'kelh lakacāuj cā'ta, lā' Sara, ixpuscāt Abraham tū' ixtō'la ixcaman, lā' a'yuj Dios ixuaninīt Abraham que natalhūhuan ī'xū'yātā'natna' lā' nacāmaxquī' huan ti'ya't a'nlhā ixuanican Canaán. Lā' Sara ixka'lhī kalhatin ī'squiti' xala' nac Egipto, ixuanican Agar. Lā' huanilh Sara Abraham:

—Ca'tziya' que Dios tū' quimaxquī'nī'l quincaman. Chuhua'j calī'pi quisquiti'. Chuntza' na'iclīka'lhī quincaman —huanica Abraham.

Lā' Abraham tlahualh cuenta huan a'ntū huanilh ixpuscāt, Sara. Lā' tā'tō'lalh Agar. Lā' ixka'lhīmā' kalhatin ixcaman. Lā' a'xni'ca' Agar ca'tzīlh que ixka'lhīnīnī'ttza', ixca'tzalaktzī'n ipatrona. Lā' Sara māca'tzīnīlh Abraham. Lā' Abraham kalhtīlh:

—A'j hui' misquiti'. Catla'hua'ni' chu a'ntū hui'x lacasqui'na'.

Lā' como Sara tzuculh māpātīnī, tuncan tzā'lalh Agar. Lā' a'lh hasta huan cā'lhka'lo'ko' ti'ya't. Lā' ixuī' ixpajtzu lakatin mu'sni!. Lā' lakmilh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh lā' huanilh:

—Tāta', pues ā'tzā' hui' macscut lā' qui'hui', lā' īlhachūmā' huan borrego para huan lē'ksajna'?

Lā' kalhtīlh Abraham:

—Dios naquincāmaxquī'yāni huan borrego antū namālacnūni'yāuj.

Lā' ā'calīstān tachā'lh na ixa'cpūn huan kēstīn, lā' a'ntza' tlahualh Abraham lakatin pūmacamāstā'n, lā' cāxtlōlh huan taqui'hui'lh lā' pekechī'lh huan Isaac, ixo'kxa', lā' mā'ca'lh nac pūmacamāstā'n, na ixkalhni' huan qui'hui'. Lā' a'xni'ca' Abraham tāyalh huan cuchillo para namaknī ixcaman, lā' huan ixángel Dios tā'chihuīna'lh desde nac a'kapūn lā' huanilh:

—Tū' cama'kni' huan ka'hua'chu. Chuhua'j icca'tzītza' que hui'x kalhlaka'ī'ya' Dios porque hui'x tū' quila'kpu'hua'ni' mincaman, a'yuj ixa'cstu.

Lā' Abraham laktzī'lh tuncatza' ixyā lakatin borrego na ixbēn, laknūyā con ixa'kalokot nac a'katin

**Dios squi'ni'lh Abraham que
namasu'yu palh ixkalhlaka'i'**
(Génesis 22:1-18)

Lakatin chi'chini' Dios tā'chihuīna'lh Abraham lā'
huanilh:

—Abraham, hui'x ka'lhī'ya' xmān kalhatin
mincaman. Xla' huanican Isaac. Lā' lej pāxqui'ya'. Lā'
chuhua'j calī'pi huan Isaac lā' capit nac ti'ya't Moriah
ā'tzā' nac Canaán. A'ntza' naquimālacnū'ni'yāni' huan
Isaac hua'chi como lē'ksajna' huan na ixa'cpūn kēstīn
a'nlhā quit na'icuaniyāni' —huanica Abraham.

Lā' ixlīlakalī lej cā'tzi'sāt Abraham tā'kaquī'lh lā'
kētlapalh ixburro lā' lakxkālh qui'hui' a'ntū nalīlhuyu
huan lē'ksajna', lā' cālē'lh kalhatu' ixtasācua' lā' Isaac,
ixo'kxa'. Lā' taxtulh lā' a'lh para huan nac lugar a'nlhā
Dios huanilh. Lā' tatlā'hualh lakatu'tun chi'chini', lā'
talacayāhualh Abraham lā' laktzī'lh huan kēstīn
makatcus macsti'na'j. Lā' cāhuanilh ixtasācua'ni'n:

—Caquilāka'lhīuj huā'tzā' con huā' burro. Lā' quit
lā' huā' ka'hua'chu na'ica'nāuj hasta huajnanu' lā'
na'icquīmācā'tanīyāuj Dios, lā' ā'calīstān
na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n —hualh Abraham.

Lā' chi'palh Abraham huan qui'hui' a'ntū
nalīlhuyu qui'hui' a'ntū nalīlhuyu huan lē'ksajna', lā'
mācu'qui'lh huan Isaac ixo'kxa'. Lā' Abraham lē'lh
huan macscut lā' huan cuchillo, lā' ta'a'lh lacapūxtim.
Lā' chuntza' tā'chihuīna'lh Isaac huan Abraham ixtāta'
lā' huanilh:

—Cala'kpinchoko mimpatrona lā' ca'a'kahuāna'ni'.
Lā' natalhūhua'n mixū'yātā'natna'. Lā' chuhua'j
naka'lhī'ya' mincaman, lā' namāpācuhi'ya' ixtacuīni'
Ismael, porque Dios laktzī'n a'nchī pātīni'mpā't. Lā'
a'xni'ca' chi'xcu'tza' nala mincaman nacātā'lātlahua
ixlīhuāk chi'xcuhi'ya' —huanica Agar.

Lā' ū'tza' līminchokopā na ixchic Sara. Lā' a'ntza'
tō'lalh ixcaman Agar. Lā' Abraham, ixtāta', hui'līni'lh
ixtacuīni' Ismael. Lā' Abraham ixka'lhītza'
tā'ti'pu'xamachāxan (86) cā'ta a'xni'ca' tō'lalh Ismael.

Lā' a'xni'ca' Abraham ixka'lhī
tā'ti'pu'xamacāujna'jās (99) cā'ta, talacsu'yuni'lh Dios
lā' huanilh:

—Quit Dios. Lej icka'lhī līmāpa'ksīn. Xa'nca
calā'tā'kchoko na quilaçapūn, lā' quit na'ictlahua
lakatin convenio con hui'x. Lā' lej na'icmālhūhuī'yāni'.
Lā' nacāka'lhī'ya' mi'o'kxa'n natala reyes. Huan convenio
a'ntū na'ictlahua con hui'x lā' con mixū'yātā'natna'
ū'tza' huā'mā': quit na'icla minDiosca'n para pō'ktu lā'
nā ixDiosca'n para pō'ktu. Lā' na'icmaxquī'yāni' hui'x
lā' nā mixū'yātā'natna' huā'mā' ti'ya't Canaán a'nlhā
lahui'la'. Na'iccāmaxquī' mixū'yātā'natna' hua'chi
ixherenciaca'n. Lā' quit na'icla ixDiosca'n. Tū'
napātza'nkāyā'tit a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'. Lā'
maclacasqui'n natlahuayā'tit ū'tza' huā'mā': ixlīhuāk
xachi'xcu' milīhui'xina'n nacā'tayaya'tit huan
mimprepucioca'n, lā' chuntza' nalīcircuncidarlayā'tit.
Lā' ū'tza' nala ixlīlakapascanca'n de huan convenio con
quit lā' con hui'xina'n. Desde chuhua'j, a'xni'ca' natō'la
lakatin ska'ta' xachi'xcu', maclacasqui'n

nacircuncidarlīcan ixlīlakatzeyan chi'chini'. Chuntza' nala ixlīlakapascan de quinconvenio para pō'ktu ixquilhtamacuj. Lā' huan chi'xcu' a'ntīn tū' circuncidarlacu'tun namāpānūcan de na milachni'ca'n, porque tū' a'kahuāna'ni'cu'tun quinconvenio.

Lā' Dios huanipā huan Abraham:

—Na'iccāmaxquī'yāni' hui'x lā' Sara lakatin ska'ta' xachi'xcu'.

Lā' Abraham taquilhpūtalh lā' litzī'lh lā' puhualh: “¿Chu natō'lani'cus ixcaman kalhatin chi'xcu' a'ntī ka'lhītza' lakatin ciento cā'ta? ¿Lā' chu tzē naka'lhhī ixcaman huan Sara? Ka'lhītza' tā'ti'pu'xamacāuj (90) cā'ta.”

Lā' Dios kalhtīlh:

—Icuaninī'tta'ntza' que mimpuscāt, Sara, naka'lhhī mincaman, lā' nahui'lī'ni'ya' ixtacuīni' Isaac. Ā'cā'ta natō'la huan ska'ta'.

Lā' Abraham tlahualh a'ntū ixuanini'l Dios. Circuncidarlīlh ixo'kxa' Ismael. Lā' nā cacircuncidarlīlh ixtasācua'nī'n lā' ixlīhuākca'n huan chi'xcuhi'n xalanī'n na ixchic, chuntza' hua'chi Dios ixmāpa'ksīnī't. Lā' nā Abraham nā circuncidarlīca.

Dios huanilh Abraham que Sara naka'lhhī ixcaman (Génesis 18:1-15)

Maktin huā' Abraham ixuī' na ixmākalhcha de na ixcarpa. Lā' cālaktzī'lh kalhatu'tun chi'xchuī'n ixtalakayāna': kalhatin xla' Dios lā' kalhatu' ángeles. Lā' a'xnī'ca' cālaktzī'lh, taxtulh tu'jnuntēlha lā' cālaka'lh. Lā' cālē'lh cāmākējaxī na ixtampīn a'katin

Lā' kaxmatli Dios a'nchī ixcalhuamā' huan ka'hua'chu. Lā' huan ixángel Dios tā'chihuīna'lh Agar de nac a'kapūn lā' huanilh:

—Tū' caji'cua', Agar, porque Dios kaxmatni'nī't ixtacalhua huan ka'hua'chu a'nlhā huī'. Camaktaka'lhti' mincaman porque Dios nacāmālhūhuī' ixcamana' hasta que natala lakatin ka'tla' xcānsipej —huanica Agar.

Lā' Dios mālaktzī'nīlh Agar lakatin mu'sni', lā' a'lh lā' mātzumalh ixpōko'tnu' lā' māko'tūlh huan ka'hua'chu. Lā' a'ntza' tatachokolh ixpajtzu huan mu'sni'. Lā' Dios maktāyalh huan ka'hua'chu. Lā' staclí lā' tahuī'lh nac cā'lhka'lo'ko' ti'ya'lt lā' xatzey ta'lātna' lalh con huan lītipni'. Lā' ixtzī't māpūcholh con huan puscāt xala' nac Egipto. Lā' Ismael cāka'lhīlh lhūhua' ixnatā'natna'.

ixtacuīni' ixcaman Isaac. Lā' ixlitzeyama'j Abraham circuncidarlīh ixcaman, Isaac, chuntza' a'nchī ixuaninī't Dios.

Lāsta'laca na ixchic Abraham

(Génesis 21:8-21)

Lakatin chi'chini' a'xni'ca' tū'tza' ixtzi'qui' huan Isaac, Abraham tlahualh lakatin cā'tani' para Isaac. Lā' Sara laktzī'lh huan Ismael, ixcaman Agar a'nchī ixlilaktzī'n Isaac. Lā' a'kchā'lh Sara lā' laka'lh Abraham lā' huanilh:

—¡Cacātlakama'capi Agar lā' Ismael! Huā' Ismael tū' catitachokoni'lh herencia con quincaman Isaac.

Lā' tū' minī'ni'lh Abraham a'ntū ixuaninī't Sara porque tū' ixmacā'ncu'tun Ismael, como ū'tza' nā' ixcaman. Lā' Dios huanilh Abraham:

—Catla'hua' huāk a'ntū huaniyāni' Sara.
Í'xū'yātā'natna' Isaac na'iccālaktzī'n scana'nca
minatā'natna'. Pero huan Ismael, ū'tza' na'icmālhuhuī'
ixcamana' como nā ū'tza' mincaman —hualh Dios.

Lā' ixlilakalī lej tzi'sāt Abraham tā'kaquī'lh lā'
maxquī'lh Agar pāntzi lā' xcān a'ntū nalē'n. Lā'
cātlakamacālh Agar lā' Ismael.

Lā' ta'a'lh Agar lā' Ismael. Lā' ixtatlā'huantēlha nac
cā'lhka'lo'ko' ti'ya't, como tū' ixtaca'tzī a'nlhā
natachā'n. Lā' a'xni'ca' sputni'lh huan xcān a'ntū
ixlē'mā', Agar māchokolh Ismael na ixtampīn a'katin
ti'na'j qui'hui' como lej ixchi'chini'mā'. Lā' a'lh
lacachuna'j como tū' ixlaktzī'ncu'tun huan ka'hua'chu
a'xni'ca' nanī. Lā' huan ka'hua'chu tzuculh calhuan.

qui'hui'. Lā' mālīminīnlh xcān para natatantūcha'ka'n
lā' nā cāmāmāhuī'nīnlh.

Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū huī' Sara, mimpuscāt?

Lā' Abraham cākalhtīlh:

—Tanūma' nac carpa.

Lā' kalhatin de ixlīkalhatu'tun hualh:

—Ā'cā'ta na'iccālakmimpalayāni' lā' a'xni'ca'tza'
naka'lhī ixcaman huan Sara, mimpuscāt.

Lā' Sara ixxaxmatāyā na ixchakān carpa. Lā'
lītzī'ntāyalh ixa'cstu como to'kotzīntza' ixuanī't, lā' nā
papatzīntza' ixfōlu'. Lā' ū'tza' līlītzī'lh.

Lā' tuncan Dios huanilh Abraham:

—¿A'chī' lītzī'nī't huan Sara? ¿Chu a'nan catūhuā
a'ntū jicslīhua' para Dios?

**Abraham squi'ni'lh Dios por ixpālacataca'n
xalanī'n nac Sodoma**
(Génesis 18:16-33)

Lā' huan kalhatu'tun tatā'kaquī'lh lā'
ixtalaca'ncu'tun nac cā'lacchicni' Sodoma. Lā' Dios
puhualh: "Abraham nala xatāta' de lakatin raza lej
ka'tla' lā' tli'hui'qui'. Icuaninī'ttza' que por ixpālacata
Abraham na'iccāsicua'lanālī ixlīhuākca'n xalanī'n huan
xcānsipejni' nac quilhtamacuj. Quit iclacsaci huan
Abraham para que nacāmāpa'ksī ixcamana' lā'
i'xū'yātā'natna' que naquinta'a'lahuāna'ni' lā'
natatalhua xmān a'ntūn tzey. Lā' chuntza'
na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū icuaninī't. Lā' chuhua'
lej tzey palh na'icmāca'tzīnī huan Abraham a'ntū
na'ictlahua."

Lā' chuntza' Dios tachokolh ā'macsti'na'lj con
Abraham līhuan ta'a'lh huan ā'kalhatu'. Lā' Dios
huanilh Abraham:

—Tahuan que huan xalanī'n nac Sodoma lā' nac
Gomorra lej tatlahua a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' chuhua'
na'ica'n a'ntza' a ver ilh stu'ncua' o tū' stu'ncua' a'ntū
quintahuaninī't.

Lā' Abraham kalhasqui'nīlh Dios:

—¿Chu namā'sputūya' huan a'ntīn xatzey con huan
a'ntīn tū' tzey? Chō'la tahui'lāna' pūpitzi ciento
tachi'xehui'l t a'ntīn xalacuan nac huan cā'lacchicni'.
¿Chu tū' nacālakalhu'ma'na' huan xalanī'n nac
cā'lacchicni' por ixpālacata huan pūpitzi ciento
tachi'xehui'l? Hui'x tū' caticāmā'sputu huan

Lā' kalhatin ángel hualh:

—Tzey. Na'ictlahua a'ntū quisqui'ni'nī'ta'. Lā' tū'
ictimāsputūlh huan cā'lacchicni' a'ntū
quilítā'chi'huī'na'tza'. Lā' chuhua'j cala'capala'
capūtaxtuchi a'ntza' porque tūla a'ntū ictitlahualh
hasta que tū' nachipi'na' a'ntza'!

Lā' a'xni'ca' ixtaxtumāl' chi'chini' a'xni'ca' Lot chilh
nac ti'na'j cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Zoar. Lā'
chuntza' Dios macamincha' lamana' lā' azufre nac
Sodoma lā' nac Gomorra; lā' chuntza' cālīmāsputūlh
huan tamā'na cā'lacchicni' lā' huāk huan pūsca'nanna'.
Lā' cāmāsputūkōlh ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna
a'ntza' lā' ixlīhuāk huan tamakala. Lā' ipuscāt Lot
i'stālani'tēlha lā' talakspi'tli lā' laktzī'lh huan
cā'lacchicni' lā' lalh lakatin estatua de matzat.

Lā' ixlīlakalī Abraham a'lh hasta a'nlhā
ixtā'chihuī'na'nī't Dios, lā' laca'a'lh para nac Sodoma lā'
Gomorra lā' ixlīhuāk huan ti'ya't a'nlhān xapūsca'nan.
Lā' laktzī'lh huan xajini' ixtā'kayāhuamā' de nac ti'ya't
hua'chi xajini' lakatin ka'tla' pūlhcuyun. Pero Dios
ixpāstacnī't huan Abraham lā' chuntza' māxtulh Lot
a'xni'ca' tuna'j ixmacamin huan lakuat. Lā' chuntza'
līmāpūtaxtūlh huan Lot.

Tahui'lalh ixcaman Sara
(Génesis 20:1; 21:1-4)

Lā' a'xni'ca' ixmāsputūcanī'ttza' Sodoma lā'
Gomorra, Abraham a'lh tachoko nac cā'lacchicni'
a'nlhā ixuanican Gerar. Lā' a'ntza' tahui'lalh ixcaman
Sara, ipuscāt Abraham. La' māpācuhi'lh Abraham

porque na'icmāsputūyāuj huā'mā' cā'lacchicni'. Huan tachi'xcuhuī't xalanī'n huā'tzā' lej tatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Lā' ū'tza' quincālīmacaminī'ta'ni' Dios para na'icmāsputūyāuj huā'mā' cā'lacchicni'.

Lā' chuntza' Lot cālaka'lh ī'squi'nīni'ca'n ixtzu'ma'jan lā' cāhuanilh:

—¡Cataxtutit de huā'tzā' porque Dios namāsputū huā'mā' cā'lacchicni'!

Lā' huan o'kxa'n tū' ixtakalhlaka'ī' a'ntū cāhuanica.

Lā' ixlilakalí lej cā'tzi'sāt huan ángeles tahuanilh

Lot:

—¡Calacapala!! Cata'kaqui' lā' calī'pi mimpuscāt lā' huan kalhatu' mintzu'ma'jan para que tū' nanī'ya' a'xni'ca' na'iccāmāsputūkō'yāuj huan tachi'xcuhuī't xala' huā'tzā'.

Lā' como Lot tū' palaj taxtulh, huan ángeles tamakachi'palē'lh huan Lot lā' ixtuscāt lā' ixtzu'ma'jan, como Dios ixcālakalhu'man. Lā' cāmāxtuca lā' cāhui'līca camacni' de huan cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' ixcāmāxtucanī'ttza', kalhatin ángel huanilh:

—¡Chuhua'j catu'jnu'! ¡Capūtaxtu! Lā' tū' titala'kspi'ta lā' tū' titāya'ya' ixlīhuāk huā'mā' pūsca'nan. Capit nac o'kspū'n palh pūtaxtucu'tuna'.

Lā' Lot cāhuanilh:

—Tū' chuntza'. Tū' ica'ncu'tun nac o'kspū'n. Hui'xina'n lej quilātlahuanī'ta'uj talakalhu'mān lā' quilāmāpūtaxtūnī'ta'uj. Pero tūla ica'nāuj nac o'kspū'n. Tū' ixlīca'tzan naquincālakchā'nāni' a'ntza' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' na'icnīyāuj. Chuhua'j huā'tzā' huī' ti'na'j cā'lacchicni'. Caquilāmakxtekui na'icchā'nāuj a'ntza'.

tachi'xcuhuī't xalacuan con huan tachi'xcuhuī't xalacko'hua'jua'. Hui'x juez lā' más ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn que ā'kalhatin juez. Lā' hui'x pō'ktu tlhua'ya a'ntū lej tzey.

Lā' chuntza' kalhtīni'lh Dios:

—Palh na'iccākaksa nac Sodoma pūpitzi ciento tachi'xcuhuī't xalacuan, chuntza' na'iccālakalhu'man ixlīhuākca'n huan xalanī'n nac huanmā' cā'lacchicni' por ixpālacata huan pūpitzi ciento.

Lā' Abraham chu huampā:

—Caquimāsputūnu'ni' a'nchī ictā'chihuīna'mā'ni'. Hui'x Dios, lā' quit quilīmā'a'na'ni' xmān pokxni'. Tzelasā' tū' na'a'cchā'n para pūpitzi ciento. Palh tasputcha' kalhaquitizis, ¿chu namāsputūya' huan cā'lacchicni' xmān ixpālacata huan kalhaquitizis a'ntīn tasputa para pūpitzi ciento?

Lā' Dios kalhtīni'lh:

—Tū' ictimāsputūlh palh ixtō'lalh tu'pu'xamaquitizis tachi'xcuhuī't xalacuan.

Lā' Abraham chu tā'chihuīna'mpā lā' hualh:

—Palh xmān tu'pu'xam ixtō'lalh xalacuan, ¿chu namāsputūya' huan cā'lacchicni'?

Lā' Dios kalhtīni'lh:

—Tū' ictitlahualh palh ixtō'lalh tu'pu'xam.

Lā' Abraham tā'chihuīna'mpā lā' hualh:

—Tū' ca'a'kchipi con quit, a'yuj lej icsqui'ni'yāni' talakalhu'mān. Palh ixtō'lalh pu'xamacāuj xalacuan, ¿chu namāsputūya' huan cā'lacchicni'?

Lā' Dios huampā:

—Tū' ictimāsputūlh palh ixtō'lalh a'ntza' pu'xamacāuj xalacuan.

Lā' Abraham tā'chihuīna'mpā lā' huanilh:
—Caquimāsputūnu'ni', quiMāpa'ksīni', a'nchī
ictā'chihuīna'mā'ni'. Palh ixtō'lalh a'yuj xmān
kalhagu'xam xalacuan, ¿chu namāsputūya' huan
cā'lacchicni'?

Lā' Dios kalhtīni'lh:

—Palh ixtō'lalh kalhagu'xam xalacuan, tū'
ictimāsputūlh.

Lā' Abraham tā'chihuīna'mpā lā' huanilh:
—Tū' ca'a'kchipi con quit, quiMāpa'ksīni'. Á'xmān
na'icsqui'ni'yāni' talakalhu'mān. Palh ixtō'lalh xmān
kalhacāuj xalacuan, ¿chu namāsputūya' huan
cā'lacchicni'?

Lā' Dios hualh:

—Tū' ictimāsputūlh palh ixtō'lalh xmān kalhacāuj
xalacuan.

Lā' chuntza' Dios tā'chihuīna'nko'lh lā' a'lh. Lā'
Abraham minchokopā na i'xcarpa.

Lot pūtaxtulh a'yuj māsputūca Sodoma

(Génesis 19:1-29)

Lā' ixtzī'suamā'tza' a'xni'ca' tachā'lh nac Sodoma
kalhatu' ángeles, a'ntī ixtasu'yu hua'chi chi'xcuhuīn.
Lā' Lot ixuī' a'nlhā ixlītanūcanācha' nac cā'lacchicni'
Sodoma. Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh, tāyalh lā'
cātaquilhpūtani'lh lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuīn, iccāsqui'ni'yāni' que cata'ntit na
quinchic lā' a'ntza' namaklhtatayātit huā'mā' tzī'sa.
Lā' cā'tzī'sāt natā'kaquī'yātit lā' nachi'pa'palayātit
mintejca'n.

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Pāxcatca'tzī. Pero tūla na'icmaklhtatayāuj na
minchic. Na'ictachokoyāuj kēpūn huā'mā' tzī'sa.

Lā' Lot lej cāsqui'ni'lh hasta tā'minca na ixchic. Lā'
cātlahuani'ca xatzey līhua't. Lā' tahuā'yalh.

Lā' tūna'j ixtalhtata na ixchic Lot, a'xni'ca'
talītamacxti'lī'lh huan chic ixlīhuākca'n huan
chi'xcuhuīn xala' nac Sodoma, macaxtim ixlīhuākca'n
huan o'kxa'n lā' hasta más papatzīn. Lā' ta'sani'ca Lot
lā' huanica:

—¿Lhachū tahuī'lāna' huan chi'xcuhuīn a'ntī
tachilh na minchic huā'mā' tzī'sa? ¡Cacāmā'xtu!!
Iccātā'lhtatacu'tunāuj.

Lā' Lot taxtulh lā' mālacchōlh xa'nca huan
mākalhcha lā' cāhuanilh:

—Iccāsqui'ni'yāni', quintā'timinni' que tū'
catla'hua'tit catūhuā a'ntūn ko'hua'jua'.

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—¡Catapanu'!

Lā' tatlahualh ka'tla' tahuixcān con huan Lot lā'
tatapajtzūlh para natapa'klha huan mākalhcha. Lā'
huan ángeles tamāxtulh ixmacanca'n lā' tachi'palh
huan Lot lā' tamānūlh nac huan chic. Lā' tamālacchōlh.
Lā' cāmālakatzī'ca huan chi'xcuhuīn a'ntī ixtahui'lāna'
kēpūn, hasta más xamakstancu hasta xapuxcu'. Lā'
chuntza' tūlalh takaksli huan mākalhcha, a'yuj
ixtaputza hasta tatilekua'lh.

Lā' huan ángeles tahanilh Lot:

—Cataxtu de huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' cacālī'pi
mintzu'ma'jan lā' i'squi'nīni'ca'n mintzu'ma'jan lā'
ixlīhuāk a'ntū ka'lhī'ya' huā'tzā'. Cacālī'pi makat